

A BOT

Kárpátaljai orosz népmese

Írta: *Alexej Remizov*

EGYSZER egy ember mendegélt hazafelé az éjszakában. Sivító szél kavarta körülte a havat, telehordta vele szemét, fülét. Megmászott egy dombot s a domb tetején falu volt. Alig ért a faluba, hegedűszót hallott.

— Biztosan lakodalom van, — gondolta magában.

Csakugyan lakodalmat laktak. Bement az izbába, ahonnét a danolás hallatszott, szerencsét kívánt a fiatal házásoknak és melegedni kezdett.

Hát ott látta egyik komáját is. Az asztalnál ült. Megszólította ilyenformán :

— Hová mégy kedves komám, a lakodalmas néppel?

— János pópához. De hová tartasz te ilyen későn?

— Elherdáltam kicsit az időt. Haza igyekszem.

— Hallod-e. Nem okos dolog ilyen későn az utat róni.

— Ugyan ugy-e, komám? Én bizony csöppet se félek.

A másik odahajolt a szomszédjához és fülébe súgott valamit. Vazul csak most vette szemügyre ezt a szomszédot. Ült, mint aki nyársat nyelt, a penészes vén ember, aztán egyszerre csak eltűnt az asztal alatt.

— Biztosan megártott neki az ital — gondolta magában Vazul.

Ebben a pillanatban komája valamit csendesen a kezébe nyomott.

— Fogd ezt a botot Vazul és indulj szaporán, ez hazasegít. Ha hazaértél, tedd csak a pad alá.

Vazul fogta a botot és kászálódott, hogy útnak induljon. Felkerekedett az egész háznép is.

Csakhamar elhalt a muzsika, a hegedűszó, a nóta, a koma ment a násznéppel egyfelé, Vazul meg másfelé.

Vazul békésen mendegélt a havon át. Egyszerre csak éktelen süvöltözést hallott, nehéz vasak zörögtek, recsegés, ropogás zaja kelt, harang zúgott, olyan volt, mintha gerendákat zuhintottak, deszkákat szaggattak volna. A szél tarkójába süvített, alig tudott a talpán megállni, szerencse még, hogy a bot nem engedte elesni.

A muzsika, a hegedűszó, a danolászás, az egész boszorkánylakzi megérkezett a pópa házához. Bezörgettek, rikoltoztak. Nem jött semmi válasz. Még erősebben rázendítettek — választ, most sem kaptak. Még világosság se rebbent az izbában. Erre betörték az ajtót.

A lakás üres volt, a pópának se híre, se hamva. Hogy lehet az? Erre szörnyű pusztításba kezdtek, összetörtek, szétverték mindent, ami útjukba került, ki az ajtófélfákat, ki a tetőt. A nagy csattogás és rombolás során felszakadt a zsúpfedél és a szalmapernye sziszegve kavargott a szélben.

Vazul maga se tudta, hogy került haza. De komája tanácsa még eszébe jutott, a pad alá tette a botot, azután asztalhoz ült, hogy vacsorázzon.

— Tudod-e asszony — mondta —, hogy találkoztam a kománkkal.

— Melyikkel?

— Hát Peterrel.

— Hol láttad? Hiszen meghalt.

— Ugyan. Ezt a botot adta nekem, ládd-e, ott a pad alatt. Aztán elment a lakodalmas néppel János pópához.

Az asszony összecsapta mind a két kezét, a megboldogult koma éppen úgy boszorkány hírében állt, akárcsak János pópa.

— Hányszor megmondtam már neked, hogy ne csavarogj az utakon ilyen késő éjtszaka.

Megvacsoráztak, civódtak még egy kicsit, aztán nyugovóra tértek.

Kinn szurokfekete volt az éjtszaka, a hó tovább kavargott. Az izbában valami szöszmötölés hallatszott, meghitt éjjeli

lény volt — a *nocsnix* —, amely egyik faltól a másikhoz, egyik szögletből a másikba vándorolt, bekukkantott ide is, oda is, szuszogott, sóhajtozott, nyögött.

Vazul egyszerre csak látta, hogy a penészes vénember előbújik a pad alól és kiegyenesedik ; komájának lakodalmas szomszédja volt, ráismert. A vén ember jobbra-balra nézelődött, néhány lépést tett a fal mellett, azután eltűnt.

Másnap későn kelt Vazul. Felesége már rég a kemence körül tett-vett. Vazul a pad alá pillantott, ahová a botot tette. A bot nem volt ott.

— Nézd csak, asszony, a botnak hült helye.

— Hát nem megmondtam neked, nem kell éjnek évadján kinn csavarogni? — mondta az asszony és tovább motozott.

Vazul most már tisztában volt vele, miféle matériájú botot nyomott kezébe a komája a mult este ; nem volt az közönséges bot, hanem valóságos boszorkány.

A boszorkány bottá változott, hogy elrejtőzködjék a többi elöl ; biztosan olyan boszorkány volt, aki rossz fát tett a tűzre.

Hallotta aztán, hogy János pópa másnap hazatért, de nem tudott bemenni az izbába, mert nem volt teteje és mindent pozdorjává zúztak benne.

Hát ilyenek a boszorkányok, nem kímélik még a maguk fajtáját se.

Azóta Vazul mindig idejében tér haza. Sohasem marad kívül későn és ha leszáll az éjtszaka, senki rá nem venné, hogy kimenjen. Pedig eleget dagasztja az utakat.